

טורי קרויס חן
12308
בן גיטל ומרדכי
נולד ב- 1924
שרת בגדוד "גדעון" (13)
נפל ב- 29.6.1948
ממחלה.

קריוֹם חַנֵּן (לִיפּא)

בן מרדכי וגיטל, נולד בשנת 1924 במחוז סאטמאר בטרנסילבניה הרומנית, על גבול הונגריה. למד בבית-ספר עממי, ב"חדר" וב"ישיבה". בן 18 נלקח למחנה-עבודה צבאי הונגרי (ב-1940 הוחזר המקום לשלטון הונגריה), ואחרי שנת עבודת-פרך הצליח להתחמק עם מספר חברים לרומניה. שם הוצעה לו אפשרות לצאת לאמריקה, אך הוא דחה אותה באמרו: "פני מועדות לארץ-ישראל, שם ביתי, שם לא ירדפוני".

בעזרת הג'וינט קיבל סרטיפיקט, עלה ארצה ב-1944 באניה תורכית ונכנס לקבוצת טירת-צבי. בקבוצה לא ראה אפשרות להיות לעזר לשארית הפליטה של משפחתו ולכן עבר לירושלים ועבד בבורסקאות. אחר-כך התגייס לנוטרות ושירת בה שלוש שנים עד צאת הבריטים מן הארץ. החליף את מדי הנוטרות במדי צה"ל ויצא לחזית.

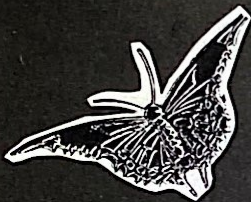
באתרונה השתתף בקרבות ג'נין, חלה בטיפוס ומת בבית-חולים בחיפה ב-29.6.1948, למחרת חיום נקבר בחיפה.

גדוד "גדעון"

(13)

המערכה על ג'נין בה השתתף חנו

הנוף האנושי של החטיבה

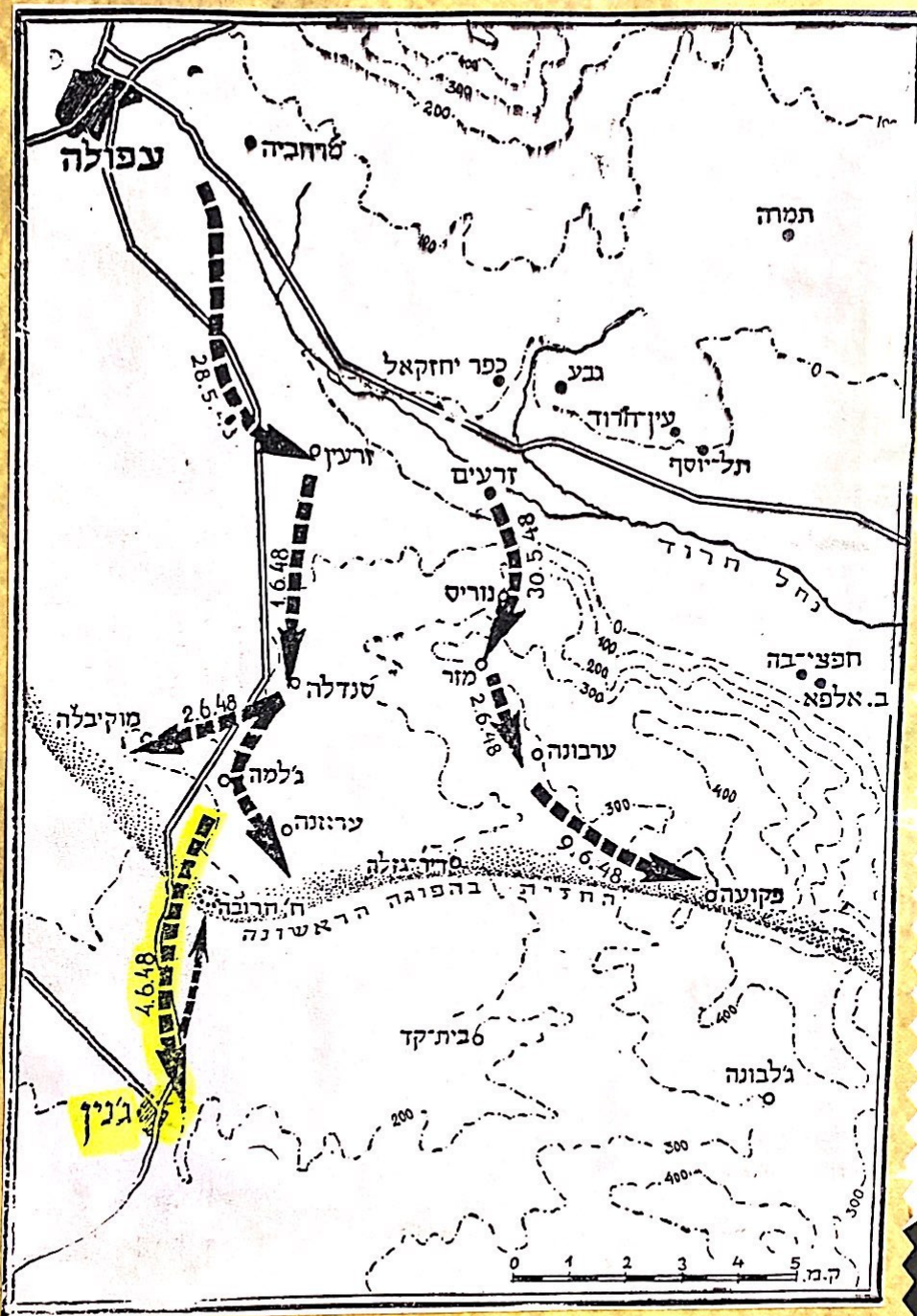
הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גחל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליית השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הגלב והרחבו אופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציון אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

יאלה המערכה

— מטוסינו הרעישו בלילה את ג'נין ואוס-אל-פאחם.	1.6.48
— מטוסים עיראקיים הרעישו את עפולה.	
— כוחות "גדעון" כבשו את סנדלה, סוקייבלה, ג'למה ועראנה שבדרך לג'נין.	2.6.
— ערביי מוג'ידל מטרדיים את החבורה העברית שבין שריד לגניגרה.	
— החבורה העברית נתקפת שוב בכביש הג'ל.	3.6.
— מטוסינו הפציצו בלילה את סורען ולוביה.	

המערכה במבואות ג'נין

משנכבשה חיפה, נפרצה הדרך לגליל המערבי, נלכדה עכו — וכוחות בעלי נסיון קרבי מעולה ורוח טובה ונועזו נשתחררו לפעולת בגורות-חיות אחרות. אתר שיקולים רבים הוחלט, בעצה אחת עם המטה הכללי, לנוע לעבר המשולש ולהכות את חודו הצפוני עלידי כיבוש העיר ג'נין, מרכז גדול וחשוב לכוחות האויב. תוך כדי כך הוצרכו יחידות אחרות מחזית סמוכה להכות בחודו המערבי של המשולש, בטול-כרם.

היתה זו פעולה נועזת מאד, זניקה ראשונה אל עבר תחומי האויב ומרכזי כוחו. פעולה זו סימלה מפנה מכריע של מעבר להתקפה, בהיקף גדול, במסגרת של חטיבה שלמה. לפיכך הוכנה בדקדוק רב ביותר ובזמן ממושך. בלחץ התנאים, שנשתנו והלכו בתמידות, נאלצנו לעבור מפעולות במסגרת צבאית קטנה אל פעולה במסגרת גדולה, המעלות בעיות טקטיות, ארגוניות ומנהלתיות מורכבות וסבוכות. דבר זה דרש כושר הסתגלות גדולה של המפקדים לדרגותיהם, גמישות בביצוע, והכנות מדוקדקות.

(מתוך "מערכות-1948" לאלוף מ. כרמל).

תכנית הפעולה מורכבת היתה משני שלבים. השלב הראשון — השתלטות על כפרים שבשלוחות המערביות של הרי הגלבוע, משני צדי כביש עפולה-גינין. ואלו השלב השני — לאחר ההשתלטות על דרפי הגישה לעיר — תפיסת טבעת המשלטים המקיפה את העיר. השלב הראשון של הפעולה הוטל על כוחות של החטיבה: גדוד "גדעון", פלוגה מגדוד "גורן" ופלוגה מגדוד "דרור". שניים מגדודי "כרמלי" מבצעים את השלב השני; פיקוד הפעולה — בידי מטה "כרמלי".

בתחילה תוכנן לבצע את שני שלבי הפעולה תוך לילה אחד, אך עם התחלת הפעולה נוכחנו מיד, שלא נוכל לקיים את לוח-חומנים, והשלב השני נדחה לליל המחרת. באחד ביוני 1948 כבשו שתי מחלקות, בפיקודו של בג, את סנדלה ללא כלי התנגדות משנתקבלה ידיעה, נעו הגדוד ומטחן לסנדלה, הכוח חולק מיד לשלושה ראשים, — הראש תאחה, בפיקודו של בג, קיבל חוראה להמשיך ולהתקדם מעברו המזרחי של הכביש ולכבוש את ג'למה ואת עראנה; הראש השני, בפיקודו של יוסף שטדלר, הוצרך לנוע ממערב לכביש ולכבוש את מחנה-מוקייבלה ולהמתין להוראות; והראש השלישי — בפיקוד ע.צ. — נועד לכבוש את כפר מוקייבלה.

בשעות הלילה המאוחרות נכבשו מוקייבלה, הכפר והמחנה, ללא התנגדות. מיחידתו של בג, שהוצרכה לכבוש את עראנה וג'למה, לא הגיעו ידיעות. יצאנו בגיפ עם שני כיירים לעבר ג'למה. במקום לא היה איש. המשכנו לעראנה דרך השדות ושם מצאנו את היחידה, שהחלה להתבסס בקרבת הכפר. מכשיר-האלחוט של היחידה נתקלקל, ולכן לא היתה אפשרות להודיע למטה על אשר אירע. גם משני הכפרים האלה ברח האויב.

מטה-הגדוד עבר למוקייבלה, ועמו גם השדרה המשורינת ואנשי קורס חמ"כ שהוצרכו לפרוץ את העיר בהמשך הפעולה. במקום לא היו חפירות או שוחות מן המוכן. לקראת הבוקר שיפרו אנשינו במידת-מה כמה עמדות ערביות, עם אור היום החלה הפגזת-הנגד של תותחי-העיראקים, שהיו מוצבים בדרומה של העיר, וכן הופיעו 3 משוריינים בעלי-תותחים דו-ליטרונים. אלה התקרבו לג'למה וכיסו באשם את סביבות הכפר ובתו. תותחינו התחילו לפעול נגדם והרחיקום, אף על פי שלא הצליחו לפגוע בהם. בשעה 0900 לערך גברה הפגזת האויב, ושני מטוסים מן הסוג "אנסון" הופיעו והפציצו את מחנה-מוקייבלה בלי שגרמו כל נזק. אותה שעה ארגנו העיראקים את התקפת-הנגד על המחנה. ההתקפה, שבאה מדרום למחנה, נערכה על ידי פלוגת-חיל-רגלים, מחלקת מרגמות "3 ומכ"י ויקרס ונסתייעה ב-3 משוריינים. בו בזמן תפסו מזוינים בלתי סדירים עמדות על רכס עראנה, שצילפו משם על אנשינו בג'למה במשך כל היום. העיראקים התקדמו דרך שדה-התעופה באיטיות רבה, עד שהגיעו לפנות-ערב אל מול הכפר מוקייבלה. הכפר היה ריק מאנשינו, כיתח אחת ממחלקתו של ע.צ. תפסה עמדות באגף-המתקדמים, ובהתקרבה הפתיעה אותם במכת-אש חזקה, שפגעה באחידים מהם. כיון שהעריב היום, חזרו העיראקים ונסוגו לגינין.

המלים המפברות על המוות
הנשיות ועיוורות כמיקרה .
המלים המפברות על המוות
פושטות אטיות כמו פספוס
הכל הנימים הדקות של האב .

מלים שכתבת
בידך, בשקט
מבקשות
כסף פניו פרח השמש,

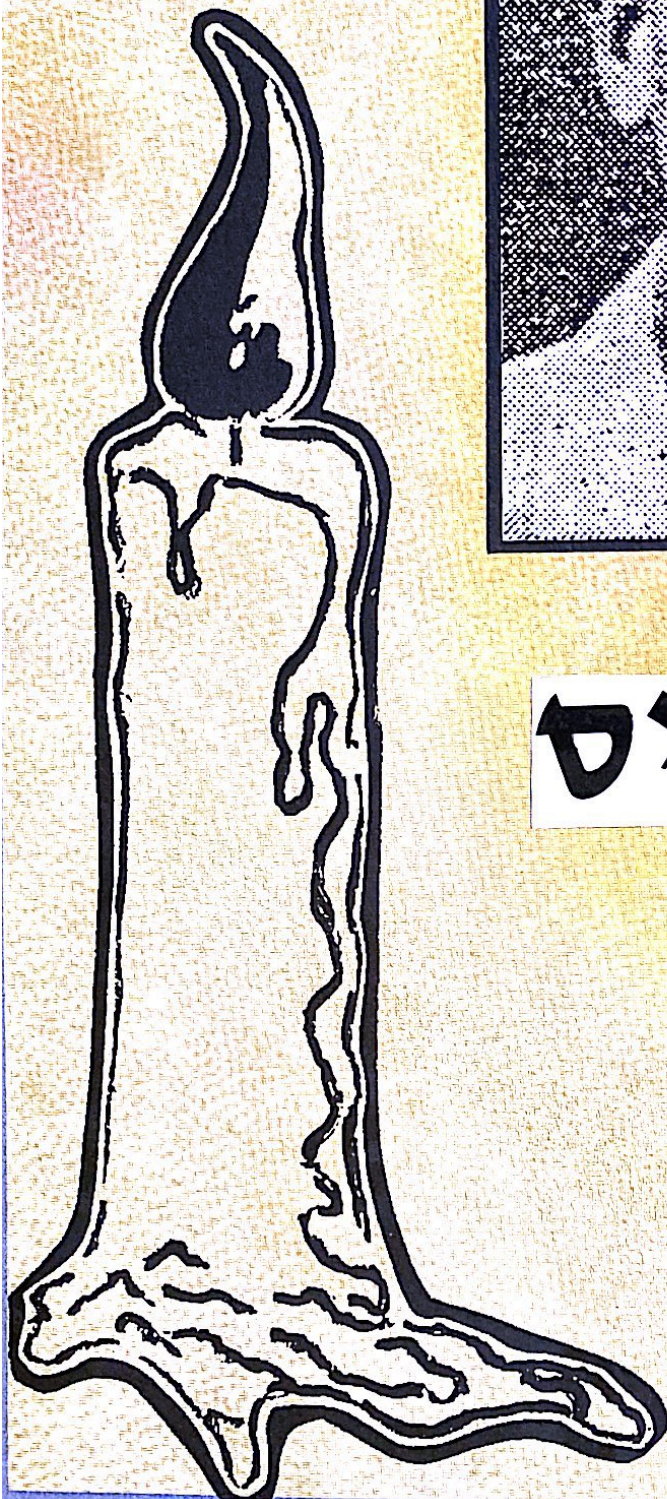
המלים המבררות על המוות
נמוכות כפלא.
רוח בג'העלמים:
לא המלים מבררות על המוות.

חנו קרויס

ז"ל

אם יש חיבה בעולם
הרי שכולה שלך...
אם יש תקווה בעולם
היא ניתנת לך...
אם יש אהבה בעולם
היא מוקדשת לך...
אם יש נצח בעולם
הוא לך — בתקווה...